

Türkiye Doğal Gaz Piyasası

17 Temmuz 2018, Ankara

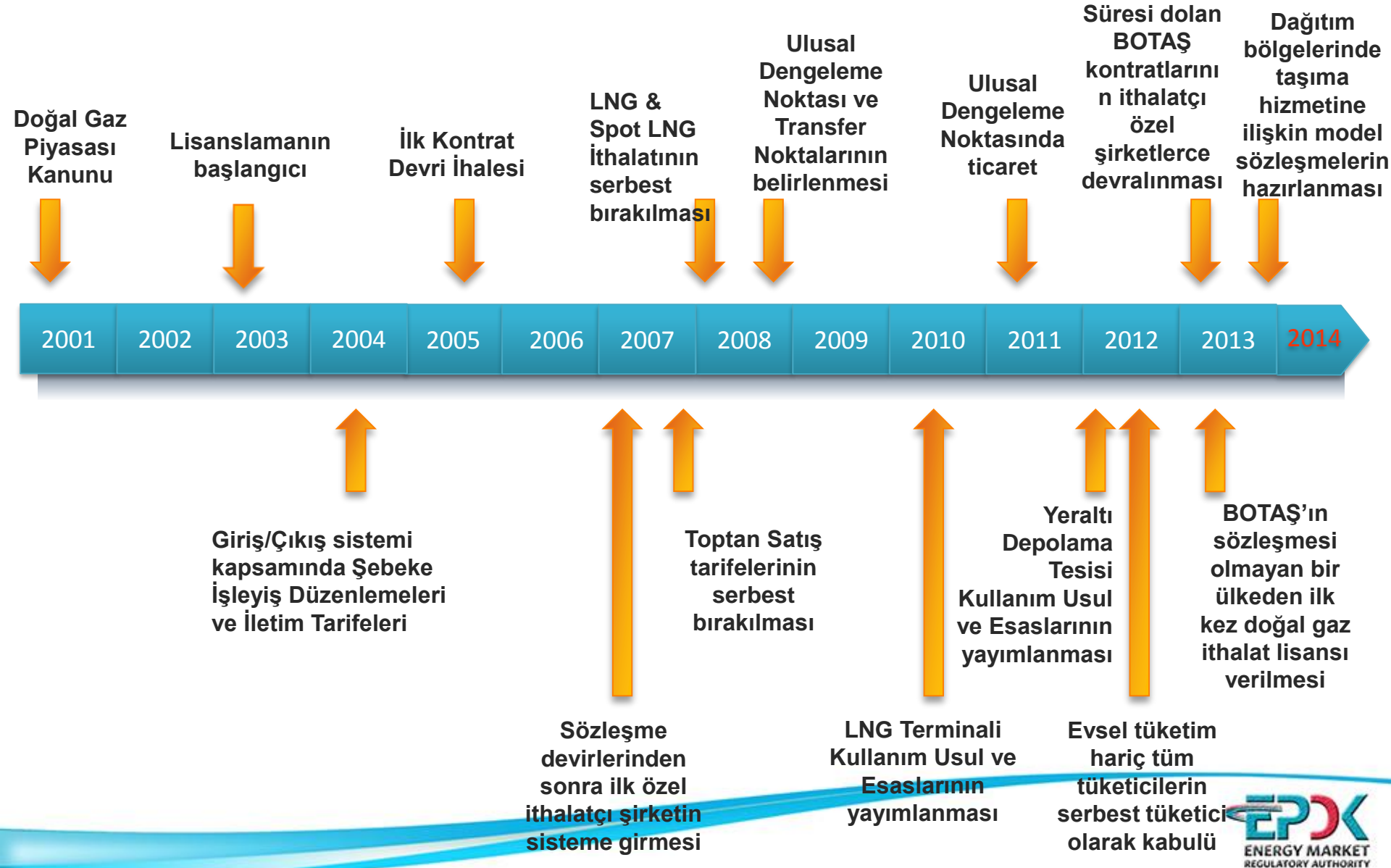
Bağdagül KAYA CANER,LL.M

Grup Başkanı

Doğal Gaz Piyasası Dairesi

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu

Doğal Gaz Piyasasında Serbestleşme

Doğal Gaz Piyasasında Serbestleşme

İlk FSRU
tesisine lisans
verilmesi (Etki)

2016

Organize Toptan
Doğal Gaz Satış
Piyasası
Yönetmeliği'nin EPDK
tarafından
yayımlanması

2017

Tuz Gölü Yeraltı
Depolama Tesisi
Kullanım Usul ve
Esasları'nın
yayımlanması

2018

Spot Boru
Gazı
ithalatına
ilişkin
Kanun
değişikliği

Etki FSRU
Kullanım Usul ve
Esasları'nın
yayımlanması

Organize Toptan
Doğal Gaz Satış
Piyasası İşletim
Usul ve Esasları'nın
(PUE)
yayımlanması

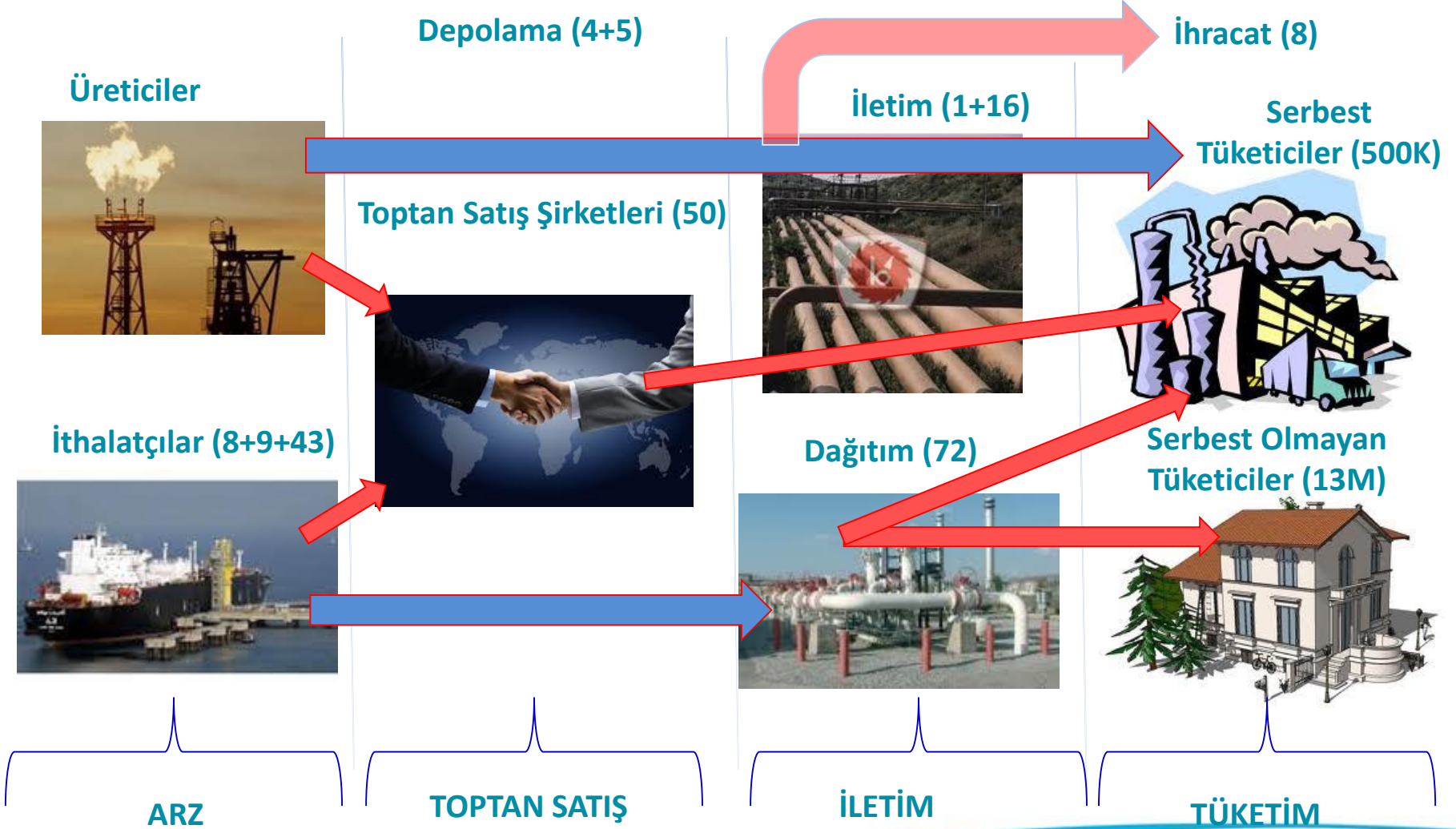
Dört Yol FSRU
Terminali'ne
lisans verilmesi
ve bu tesise
ilişkin Kullanım
Usul ve
Esasları'nın
yayımlanması

OTSP'nin sanal
uygulama ve test
ile faaliyete
geçmesi

Piyasa Yapısı

Doğal Gaz Piyasasının Genel Özellikleri (2017)

Tüketim	53,9 bcm	Çevrim: 38,13% Sanayi: 24,83 % Evsel Tüketim: 25,09% Hizmet: 6,92% Diđer: 5.03%
İthalat	55,2 bcm	Boru Gazı: 44,5 bcm LNG: 10,7 bcm
Üretim	354 mcm	10 şirket
İhracat	630,6 mcm	Kipi, Yunanistan
Son kullanıcı	14,1 milyon	13,6 Milyon abone 550 Bin serbest tüketici

Doğal Gaz Piyasasının Genel Özellikleri

- Piyasaya giriş, **lisans alma** koşulu ile **serbest**.
- Üçüncü taraf erişimine ilişkin düzenlemeler mevcut (**rTPA**), Kurul, sisteme girişe ilişkin anlaşmazlıkların çözümü ile yetkili.
- İletim sistemi, yeraltı, FSRU ve LNG depolama kapasite tahsislerinde **yıllık olarak pro-rata** uygulanmakta.
- İletim sistem operatörünün tarifeleri, yeraltı depolama tarifeleri ve dağıtım tarifeleri EPDK tarafından düzenlenmektedir. **Toptan satış tarifeleri ile LNG depolama tarifeleri serbest**.
- **Hukuki ayrıştırma ve muhasebe ayrıştırması** mevcut.
- İhale öncesi dönemde mevcut dağıtım şirketlerinin **özelleştirilmesi** ve yeni dağıtım şirketlerine **ihale yolu ile lisans verilmesi**.
- Piyasa payının sınırlandırılmasına ilişkin önlemler alınması.
- Yerli ve yabancı yatırımcılar arasında ayırım yapılmaması ilkesi.

Doğal Gaz İletim Sistemi & Giriş Noktaları

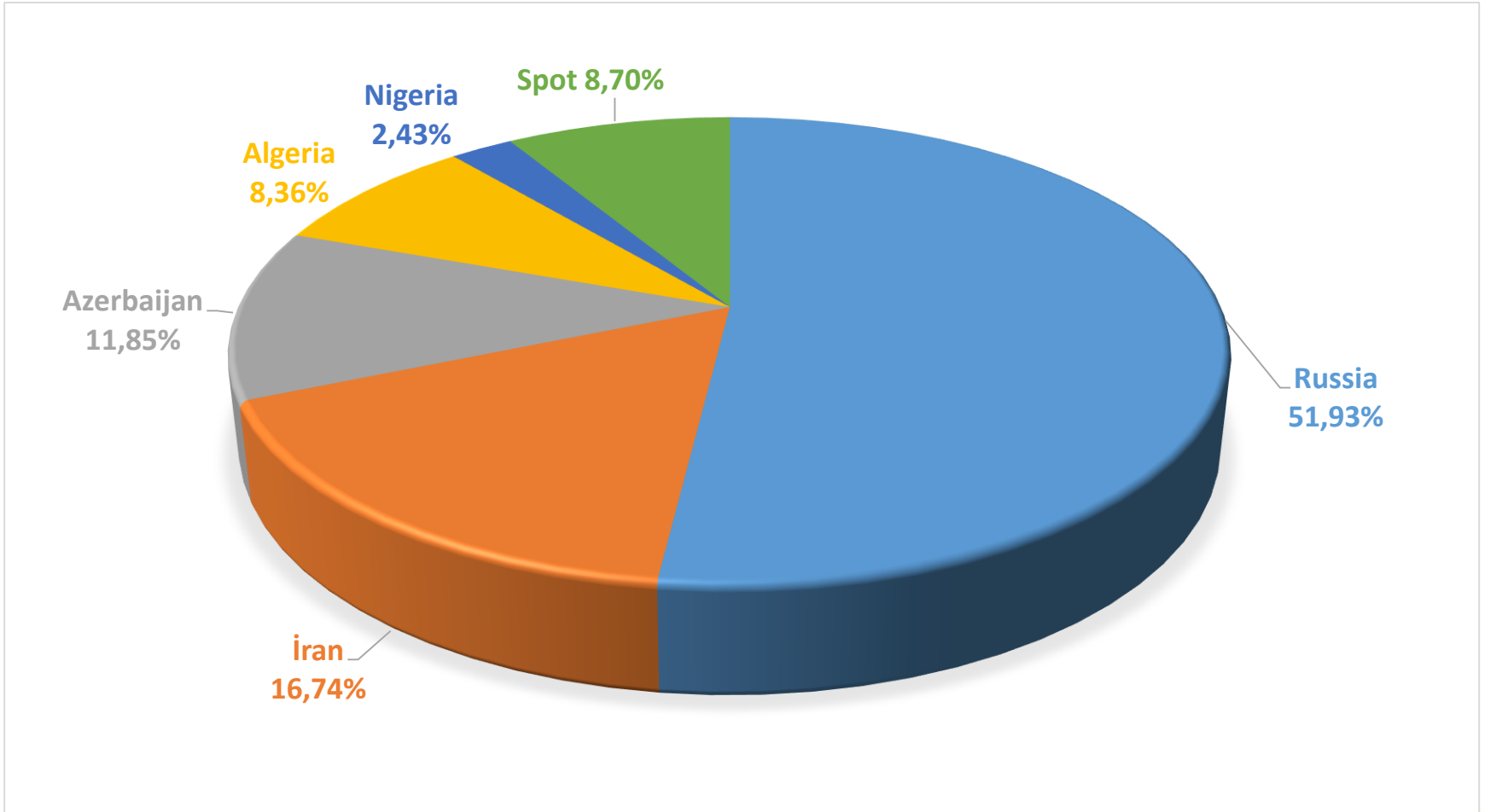
- ↕ ~14.000 km boru hattı uzunluğu
- ↘ 4 ithalat giriş noktası
- ⌘ 9 kompresör istasyonu
- ↙ 1 çıkış noktası

LNG & Yeraltı Depo Giriş Noktaları

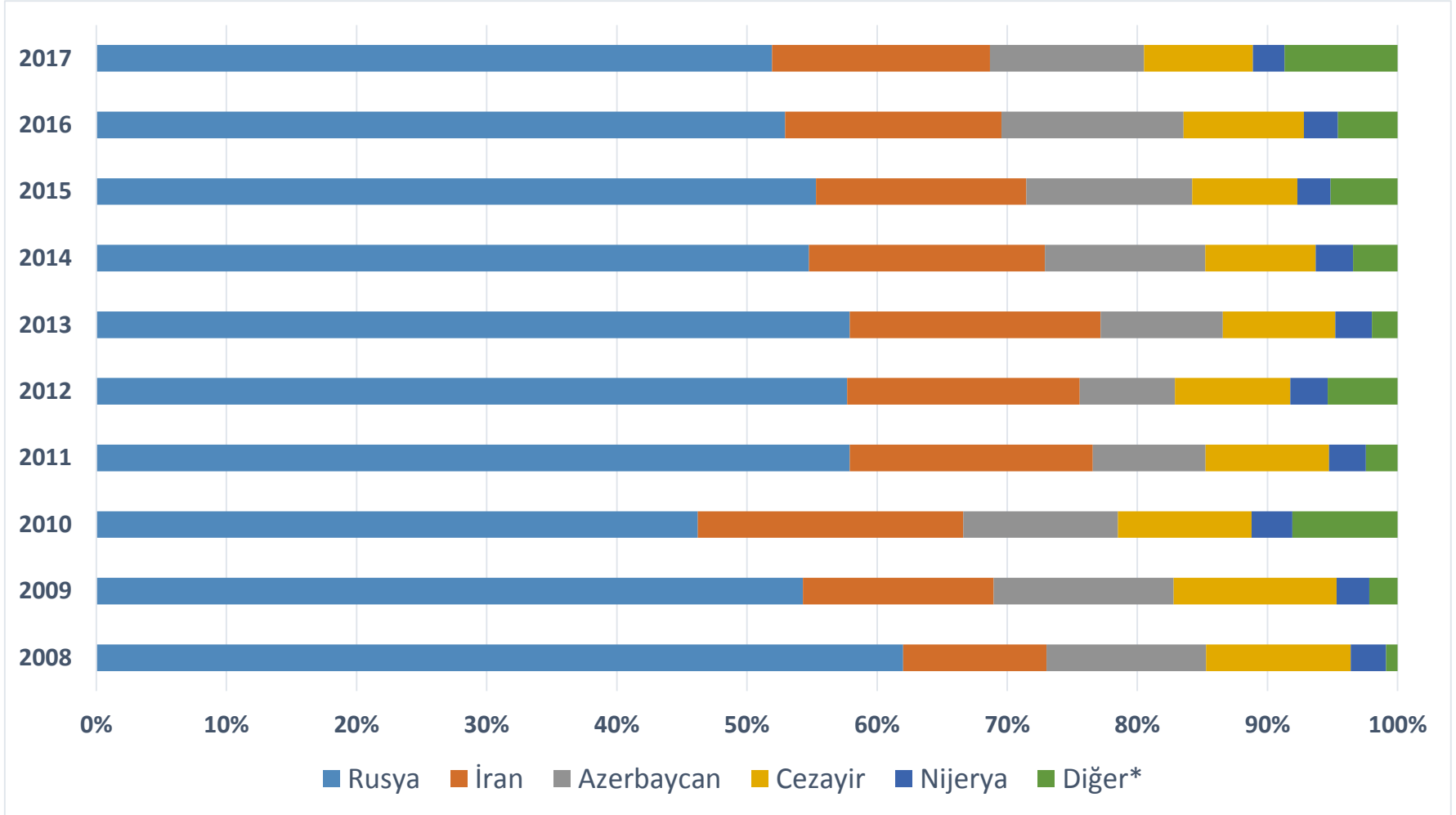

Doğal Gaz İthalat Kaynakları (2017)

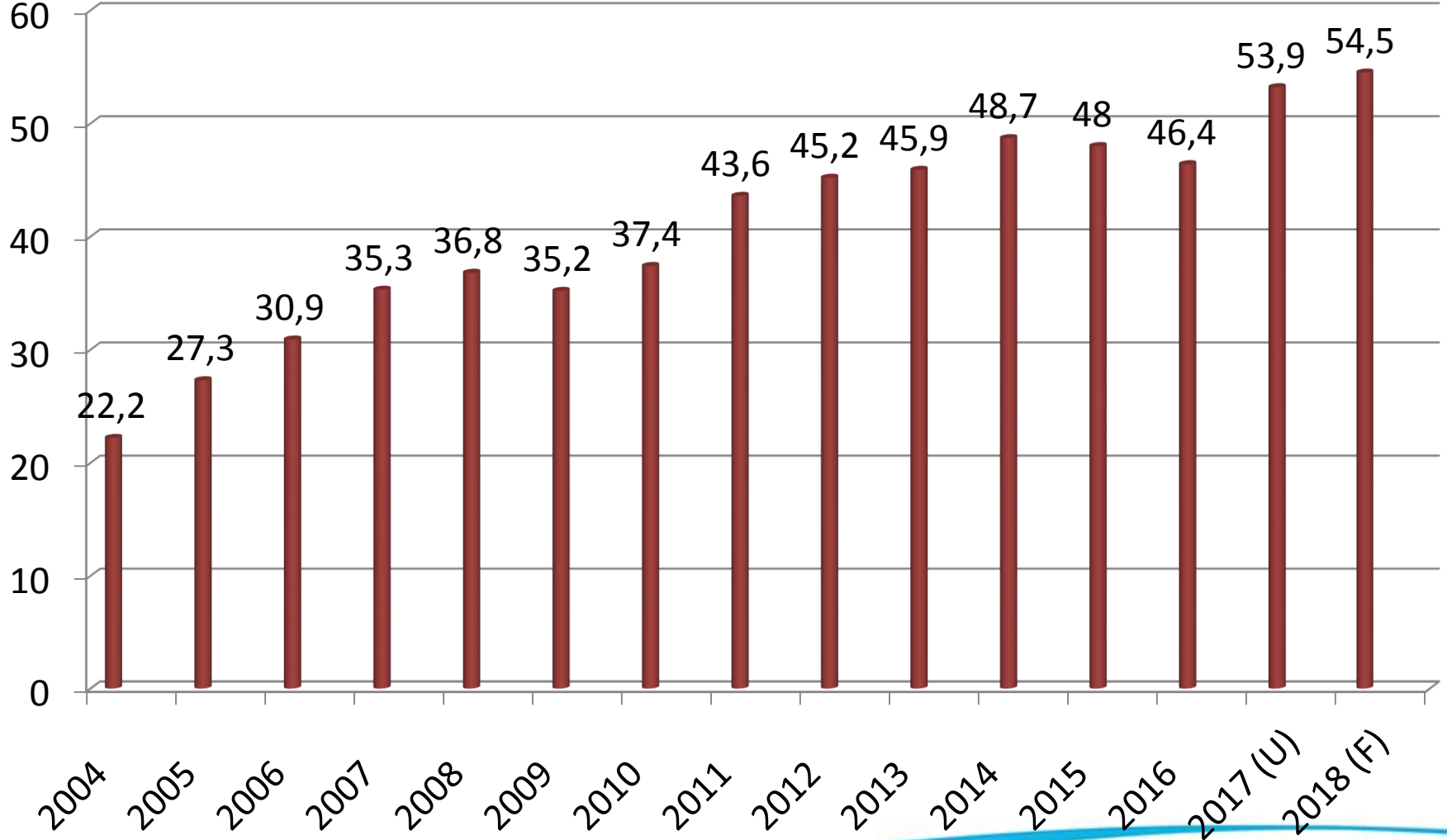

Yıllara Göre Doğal Gaz İthalatı

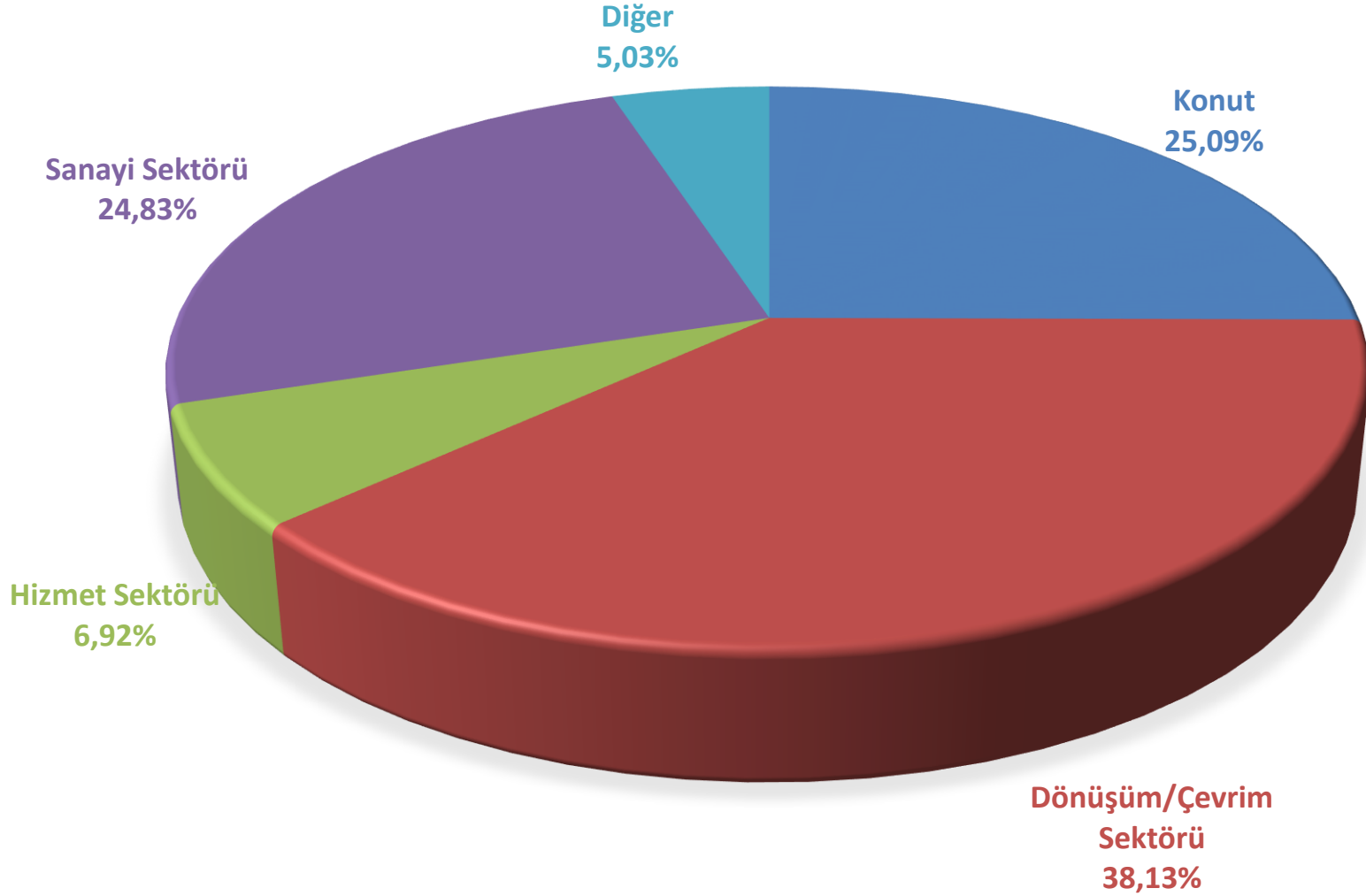

Yıllık Doğal Gaz Tüketimi

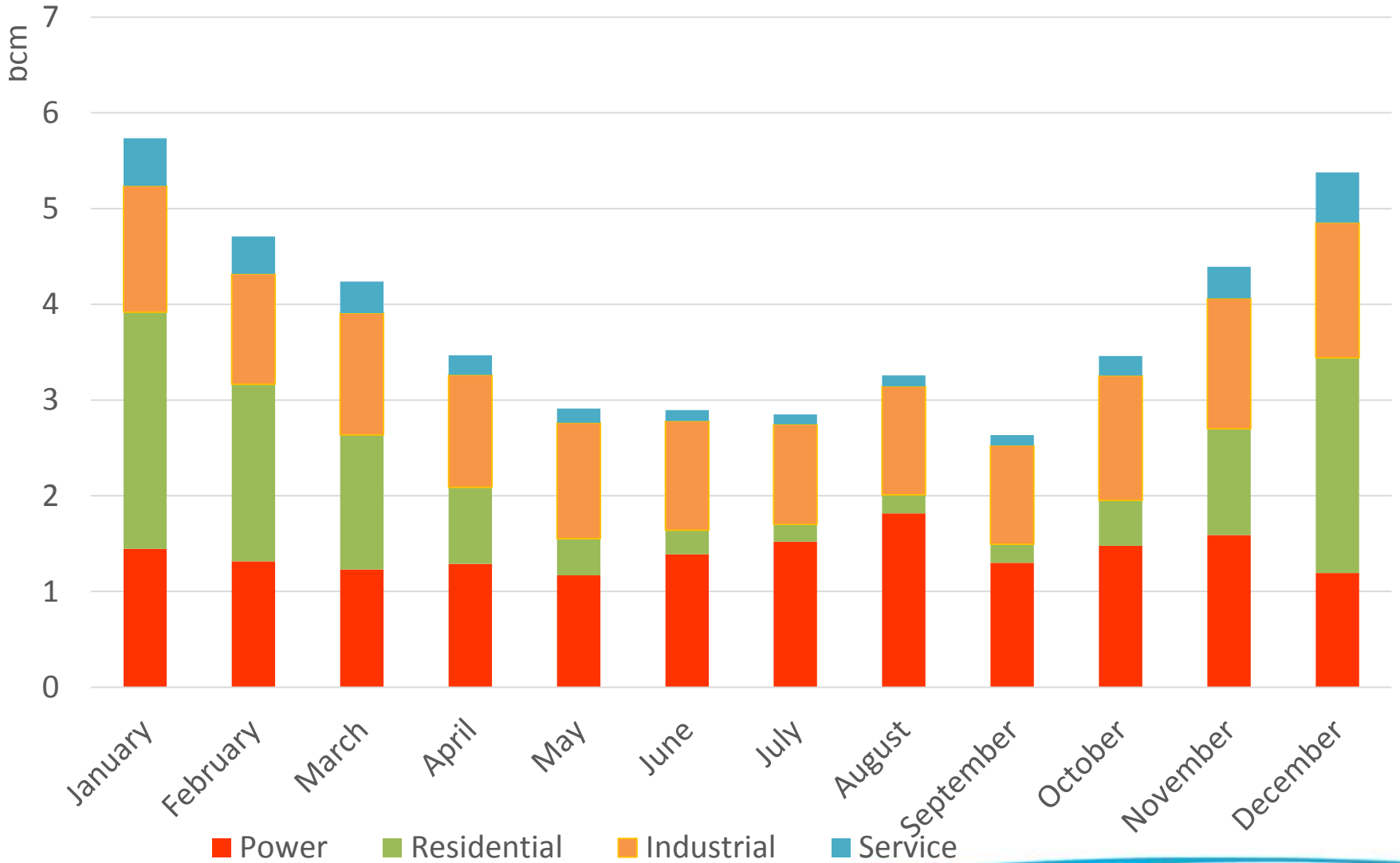
BCM/YEAR

Doğal Gaz Tüketiminin Sektörel Dağılımı (2017)

Aylık Mevsimsel Doğal Gaz Tüketimi

Yüzen LNG Terminalleri (FSRU'lar)

- **Mart 2016**'da Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu tarafından yüzen LNG terminallerine lisans verilebilmesinin onaylanmasına ilişkin Kurul Kararı alınmıştır.
- **Mayıs 2016**'da ilk yüzen LNG tesisi için lisans verilmiştir.
- İlk FSRU tesisinin Temel Kullanım Usul ve Esasları, **Kasım 2016**'da kabul edilmiş ve yürürlüğe girmiştir.
- **Aralık 2016**'nın başlarında bu ilk FSRU terminalinde operasyonlar başlamıştır.
- İkinci FSRU tesisine ise **Kasım 2017**'de lisans verilmiş ve Kullanım Usul ve Esasları kabul edilmiştir; tesis **Şubat 2018**'de operasyonlarına başlamıştır.

Organize Toptan Doğal Gaz Satış Piyasası

- Türkiye'nin doğal gaz ticaret merkezi olma hedefi doğrultusunda doğal gaz alım ve satımı için Enerji Piyasaları İşletim A.Ş. (EPIAŞ) tarafından işletilen organize doğal gaz piyasası kurulmuştur.
- **2016 yılı Kasım ayında**, Organize Doğal Gaz Toptan Satış Piyasası Yönetmeliği'nin ilk **taslağı** EPDK tarafından yayımlanmıştır. Piyasa oyuncularını arasında yapılan istişarelerin ardından, **2017 Mart** ayında Yönetmelik çıkarılmıştır.
- Organize Doğal Gaz Toptan Satış Piyasası İşletim Usul ve Esasları (**PUE**) **Eylül 2017'de** yayınlanmıştır.
- Sürekli Ticaret Platformu, **01/04/2018 günü sanal uygulama** ile faaliyete geçmiştir.
- Ödeme yükümlülüğü doğuracak faturaya esas piyasa işlemleri **1/9/2018 tarihine kadar** başlatılacaktır.

Organize Toptan Doğal Gaz Satış Piyasası'nın Amaçları

Organize Toptan Doğal Gaz Satış Piyasası,

- Türkiye'nin Doğal gaz ticaret merkezi olma hedefine,
- İletim sistem operatörünün sistem dengesini sağlamak için araç olarak STP'yi kullanabilmesine,
- Piyasa katılımcılarının gün öncesinde ve gün içinde ve ticaret yapabilmelerine,
- Piyasa katılımcılarının kendilerini dengelemelerine,
- Fiyatların piyasa tabanlı olarak oluşabilmesine

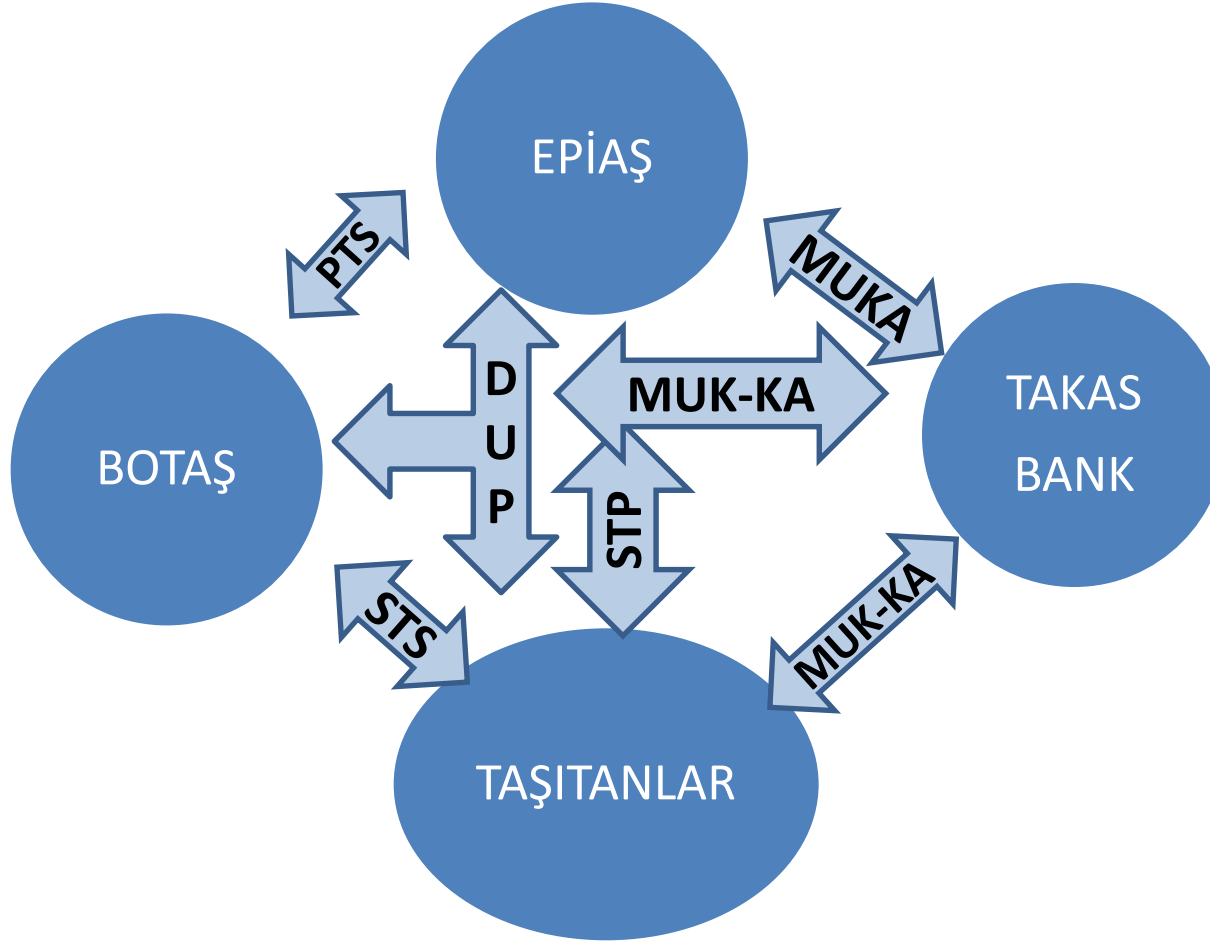
katkı sağlayacaktır.

Organize Piyasa'nın Özellikleri

- Piyasaya katılım tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır.
- Piyasaya girmek isteyen tüm piyasa katılımcıları, iletim şirketi BOTAŞ ile Standart Taşıma Sözleşmesi imzalayacaktır.
- Sürekli Ticaret Platformu'na katılabilmek için EPIAŞ ile sözleşme imzalanacaktır (STP Katılım Anlaşması)
- İletim şirketi, gerektiğinde sisteme İlave Dengeleyici olarak girebilir.
- İletim şirketi, piyasada işlem yaparak sistemi dengeleyemediğinde piyasa tabanlı olmayan yöntemleri kullanabilir.
- Kesinleşmiş eşleşmeler, EPIAŞ UDN Giriş/Çıkış noktası olarak BOTAŞ tarafından Elektronik Bülten Tablosu'na girilecektir.
- İlave Dengeleyici Fiyatı, Dengeleme Gazı Alış Fiyatı ve Dengeleme Gazı Satış Fiyatı; piyasa tabanlı dengeleme işlemlerine dayalı olarak hesaplanacaktır.
- Günlük Referans Fiyat, gün öncesi ve gün içi işlemlerin ağırlıklı ortalaması alınarak oluşturulacaktır.

Sözleşmeler

PTS: Piyasa Teslim Sözleşmesi **MUKA:** Merkezi Uzlaştırma Kuruluşu Anlaşması

STS: Standart Taşıma Sözleşmesi **STP:** STP Katılım Anlaşması

MUK-KA: Merkezi Uzlaştırma Kuruluşu –Katılımcı Anlaşması

DUP: Dengesizliklerin Uzlaştırılması Protokolü

Uyumlaştırma için Atılan Adımlar

- Giriş & ıkış tarifesi sistemi
- TANAP giriş noktasına ilişkin şİD değişikliği (**Aęustos 2017**)
- **AB düzenlemeleri** ile uyumlu dengeleme rejimi
- Organize Toptan Doğal Gaz Satış Piyasası Yönetmeliği ve PUE kapsamında şeffaflığı da içerecek şekilde **şİD değişikliği** yapılması (Mart 2018)
- **10 yıllık doğal gaz iletim kapasite projeksiyonu raporunun** hazırlanmasına OTSP Yönetmelięinde yer verilmesi
- BOTAş EBT'de **günlük tahminlerin** yapılması

İlginiz için Teşekkürler!
bkaya@epdk.org.tr

www.epdk.org.tr